

CODE SOCIALE ONDERNEMINGEN

Consultatieversie

Commissie Code Sociale Ondernemingen

3 maart 2017

Inhoudsopgave

INLEIDING	2
Waarom deze code?	2
DE CODE SOCIALE ONDERNEMINGEN.....	3
Grondslag: “Impact first”	3
Principe 1: Missie: geborgd en meetbaar	4
1.1. Geborgd.....	4
1.2. Meetbaar.....	4
Principe 2 Relevante stakeholders: bepaling en dialoog.....	5
2.1. Bepaling	5
2.2. Dialoog.....	5
Principe 3. Financiën: in overleg en zorgvuldig afgewogen.....	6
3.1. In overleg.....	6
3.2. Zorgvuldig afgewogen	6
Principe 4. Implementatie: registreren en reflecteren	7
4.1. Registreren	7
4.2. Reflecteren	7
Principe 5. Transparantie: actief en toegankelijk	8
5.1. Actief.....	8
5.2. Toegankelijk.....	8
Register Sociale Ondernemingen	9

INLEIDING

Waarom deze code?

Sociale ondernemingen zoeken naar her- en erkenning. Door zich te binden aan deze Code maken sociale ondernemingen kenbaar vanuit welke principes ze ondernemen. Ze maken zichtbaar dat ze zich in al hun handelen door die principes laten leiden, en dat zij daarop aanspreekbaar zijn. Zo weten klanten, financiers, overheden en andere zakenpartners met wat voor onderneming ze te maken hebben en kunnen zij daar ook beleid op voeren.

De Code bevat een grondslag en vijf principes. Ieder principe wordt gevolgd door een praktische uitwerking. De onderneming geeft zelf vorm en inhoud aan haar maatschappelijke missie, in nauwe samenspraak met de stakeholders. De onderneming kan dus voor een andere praktische uitwerking van een principe kiezen, omdat die in de concrete situatie een betere invulling geeft aan het principe of beter bij de onderneming past. Zo'n keuze moet de onderneming kunnen maken maar ook willen uitleggen. Bij het naleven van de Code staan uitleg en dialoog centraal.

Binding aan de Code gebeurt door inschrijving in het daartoe opgezette Register Sociale Ondernemingen. De Code is niet vrijblijvend. De onderneming zal zich jaarlijks verantwoorden ten aanzien van de naleving van de Code. Ondernemingen die niet langer voldoen aan de principes van de Code, kunnen uit het Register worden geschrapt.

DE CODE SOCIALE ONDERNEMINGEN

Grondslag: “Impact first”

De sociale onderneming is gedreven om aantoonbare maatschappelijke impact te realiseren. Dat staat voorop. Deze intrinsieke motivatie van de sociale onderneming komt in al haar handelen en nalaten tot uitdrukking. De onderneming neemt daarbij naar vermogen verantwoordelijkheid voor de hele keten: de onderneming is sociaal van het begin tot het einde. Goed en eerlijk zakendoen is vanzelfsprekend.

De onderneming werkt deze grondslag in haar (jaar)plannen op ten minste drie niveaus uit:

- a. Missie. De “Waarom/Waartoe” vraag. De onderneming verklaart haar bestaansredenen in termen van de maatschappelijke vraagstukken waarop zij zich richt.
- b. Visie. De “Wat” vraag. De onderneming verklaart wat zij doet om de maatschappelijke vraagstukken aan te pakken en/of op te lossen.
- c. Strategie. De “Hoe” vraag. De onderneming maakt inzichtelijk op welke wijze de gewenste oplossingen gerealiseerd worden.

De onderneming maakt inzichtelijk welke afwegingen zijn gemaakt bij het vaststellen van de strategie. Daarbij wordt naar vermogen en naar beste weten ingegaan op de maatschappelijke vraagstukken die door het handelen van de onderneming worden geraakt.

De onderneming maakt duidelijk welke mogelijkheden zij benut om positieve maatschappelijke impact te realiseren en eventuele negatieve gevolgen van haar handelen of nalaten in de keten te voorkomen dan wel te beperken.

Principe 1: Missie: geborgd en meetbaar

De onderneming legt haar missie statutair vast, concretiseert haar doelen en maakt de realisatie ervan inzichtelijk.

1.1. Geborgd

1.1.1. De statuten van de onderneming bevatten als doelomschrijving haar missie, waarbij expliciet wordt benoemd aan de oplossing van welk maatschappelijk vraagstuk de onderneming wil bijdragen. De onderneming publiceert de statuten op haar website (zie Principe 5).

1.1.2. De onderneming borgt deze missie door in de statuten op te nemen dat de statutaire doelomschrijving niet kan worden aangepast zonder voorafgaande instemming van de relevante stakeholders (zie Principe 2).

1.1.3. De onderneming borgt de missie door in de statuten op te nemen aan welke eisen de besluitvorming ten aanzien van verkoop en staking van de onderneming moet voldoen.

1.1.4. De onderneming kan ervoor kiezen de missie te beschermen door de besluitvorming over zaken die de missie betreffen, afhankelijk te maken van de stem van een prioriteitsaandeelhouder of vergelijkbare beschermingsconstructie.

1.2. Meetbaar

1.2.1. De onderneming werkt de missie uit in een (jaar)plan. Daarin wordt de missie in de vorm van doelstellingen geconcretiseerd en waar mogelijk gekwantificeerd, zodat de realisatie ervan gevolgd kan worden. Dit (jaar)plan wordt op de website van de onderneming gepubliceerd (zie Principe 5).

1.2.2. De onderneming bepaalt na overleg met de relevante stakeholders (zie Principe 2) hoe de impact wordt gemeten.

1.2.3. Jaarlijks publiceert de onderneming een impactrapportage. De impactrapportage laat zien in hoeverre de in het (jaar)plan vermelde doelstellingen zijn behaald. De ontwikkeling van de onderneming wordt inzichtelijk gemaakt door in de impactrapportage een vergelijking te presenteren met de impact in de twee voorafgaande jaren. Waar mogelijk wordt tevens een vergelijking gemaakt met de impact die vergelijkbare ondernemingen rapporteren. Deze impactrapportage wordt op de website van de onderneming gepubliceerd (zie Principe 5).

1.2.4. Ondernemingen met een voorlopige inschrijving in het Register die hun impact nog niet kwantitatief kunnen rapporteren, rapporteren de impact in ieder geval op kwalitatieve wijze.

Principe 2 Relevante stakeholders: bepaling en dialoog

De onderneming bepaalt wie de relevante stakeholders zijn in het licht van de missie. De onderneming organiseert de dialoog met deze stakeholders over de strategie waarmee invulling wordt gegeven aan de missie.

2.1. Bepaling

2.1.1. De onderneming stelt een profielschets op van de relevante stakeholders, passend bij de missie en de schaal van de onderneming en met oog voor de gezichtspunten van:

- Investeerders en financiers;
- Medewerkers
- Opdrachtgevers en aanbestedende organisaties;
- Ketenpartners en betrokken belanghebbenden;
- Klanten en afnemers;
- Toekomstige generaties en de natuur.

2.1.2. De statuten bepalen de rol en bevoegdheid van de relevante stakeholders. Deze statutaire bepalingen kunnen niet zonder hun voorafgaande instemming worden aangepast.

2.1.3. De onderneming publiceert de profielschets en de namen van de relevante stakeholders op haar website.

2.2. Dialoog

2.2.1. De onderneming vraagt stakeholders die voldoen aan de profielschets om deel te nemen in de stakeholderdialoog.

2.2.2. De onderneming zorgt ervoor dat de relevante stakeholders zich uit kunnen spreken over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de missie en welke afwegingen daarbij spelen. De onderneming doet dat steeds in een fase waarin de dialoog met de relevante stakeholders nog invloed heeft op de finale besluitvorming.

2.2.3. De onderneming stelt de relevante stakeholders gevraagd en ongevraagd de informatie ter beschikking die voor de dialoog van betekenis is. Daartoe behoort ook de rapportage van de collegiale toetsing (zie Principe 4).

2.2.4. De onderneming rapporteert jaarlijks op haar website de uitkomsten van de dialoog met relevante stakeholders die materieel waren voor het beleid van de onderneming. Daarbij geeft de onderneming inzicht in de status van de dialoog (formeel of informeel), de frequentie ervan (structureel of ad hoc) en de wijze waarop de onder 2.1.1. genoemde gezichtspunten in de dialoog zijn betrokken (direct of indirect).

Principe 3. Financiën: in overleg en zorgvuldig afgewogen

De onderneming heeft een statutair geborgd beleid dat beperkingen stelt aan de uitkeringen aan de aandeelhouder(s). Tevens is er een statutair geborgd beleid ten aanzien van de opbrengst bij verkoop en liquidatie van de onderneming. De onderneming voert een gematigd beloningsbeleid.

3.1. In overleg

3.1.1. De onderneming voert over de afweging tussen impact, risico's, kansen en financieel resultaat een dialoog met de relevante stakeholders (zie Principe 2).

3.1.2. Bij het vaststellen van het beloningsbeleid vergewist de onderneming zich van draagvlak daarvoor bij haar medewerkers.

3.2. Zorgvuldig afgewogen

3.2.1. De onderneming richt zich in de bedrijfsvoering en het investeringsbeleid primair op het realiseren en vergroten van de maatschappelijke impact.

3.2.2. De onderneming voert een gematigd beloningsbeleid. Daarbij wordt in het loongebouw de factor tussen de laagste en hoogste arbeidsvoorwaarden vastgelegd en op de website van de onderneming gepubliceerd. Bij toepassing van de factor worden alle beloningscomponenten meegerekend.

3.2.3. De onderneming maakt voortdurend een zorgvuldige afweging tussen herinvesteren in de onderneming - en daarmee in de beoogde impact - en een redelijke vergoeding voor de aandeelhouders.

3.2.4. De statuten bepalen welke beperkingen gelden ten aanzien van uitkeringen aan de aandeelhouder(s), waaronder begrepen dividenduitkeringen, uitkeringen uit het (eigen) vermogen en liquidatie-uitkeringen. Met inachtneming van de in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek gestelde vereisten aan uitkeringen aan aandeelhouders, formuleert de onderneming:

i. een dividendbeperking;

ii. een beperking van vermogensuitkeringen (uit eigen vermogen/agio/reserves).

iii. liquidatie-uitkeringen aan de aandeelhouder(s) zijn worden beperkt door toepassing van een verdeelsleutel, waarbij een deel van het liquidatiesaldo vrij uitkeerbaar is en een deel zal worden bestemd in lijn met de missie van de onderneming en met voorafgaande instemming van de relevante stakeholders.

3.2.5. Door de beperking van de uitkering aan de aandeelhouder(s) neemt de financiële waarde van de onderneming toe. De onderneming beschermt de beoogde maatschappelijke impact door in de statuten te bepalen dat ten aanzien van de opbrengst bij verkoop van de aandelen en staking een verdeelsleutel geldt, waarbij een deel van die opbrengst toekomt aan de aandeelhouder(s) en het overige deel zal worden bestemd in lijn met de missie van de onderneming en met voorafgaande instemming van de relevante stakeholders.

3.2.6. De onderneming kan afzien van het opnemen van een statutaire beperking ten aanzien van de uitkeringen aan de aandeelhouder(s) en opbrengst bij verkoop en staking. In dat geval legt de onderneming uit wat daarvoor de motieven zijn en publiceert dat beleid op haar website.

Principe 4. Implementatie: registreren en reflecteren

De onderneming laat zich als sociale onderneming registreren. De onderneming participeert actief in de gemeenschap van sociale ondernemingen. De onderneming stelt zich aanspreekbaar op voor personen of instellingen die constructieve suggesties voor verbetering hebben.

4.1. Registreren

4.1.1. Er is een onafhankelijk Register Sociale Ondernemingen. Om zich als sociale onderneming te registreren nodigt de onderneming twee reeds geregistreerde ondernemingen uit om onafhankelijk te beoordelen of haar werkwijze het vertrouwen geeft dat zij bereid en in staat is om zich aan de Code te houden. Als de beoordelaars daarvan overtuigd zijn, schrijven die twee ondernemingen een aanbevelingsbrief. Het Register Sociale Ondernemingen besluit over de registratie.

4.1.2. Bij haar verzoek tot inschrijving verklaart de onderneming mee te werken aan een jaarlijkse toetsing door twee collega-ondernemingen en zelf bereid te zijn een dergelijke toetsing bij collega-ondernemingen te verrichten.

4.1.3. Na opname in het Register draagt de onderneming naar vermogen bij aan de gemeenschap van sociale ondernemingen en aan de ontwikkeling van het sociaal ondernemen in Nederland.

4.1.4. Na opname in het Register is de onderneming aanspreekbaar op handelen of nalaten in strijd met de Code.

4.2. Reflecteren

4.2.1. Jaarlijks evalueert de onderneming in hoeverre zij voldoet aan de principes van deze Code. Vervolgens toetsen twee collega-ondernemingen deze zelfevaluatie en betrekken daarbij de waargenomen praktijk van de onderneming.

4.2.2. Het Register Sociale Ondernemingen wijst voor de collegiale toetsing twee geregistreerde sociale ondernemingen aan. De eerste keer maakt een van de collega-ondernemingen die bij de registratiebeoordeling van de onderneming betrokken was deel uit van het duo. Bij iedere volgende toetsing wordt de collega-onderneming die reeds twee achtereenvolgende toetsingen bij deze onderneming gedaan heeft, vervangen door een andere collega-onderneming.

4.2.3. De collega-ondernemingen die de toetsing verrichten, schrijven een kort rapport, gericht op ontwikkeling en verbetering. Het rapport wordt in een gesprek met de onderneming toegelicht en in kopie naar het Register Sociale Ondernemingen gezonden.

4.2.4. De onderneming publiceert de belangrijkste verbeterpunten uit het rapport op haar website.

4.2.5. Bij evidente schending van de Code, kunnen de collega-ondernemingen het Register Sociale Ondernemingen adviseren om de betreffende onderneming uit het register te schrappen.

Principe 5. Transparantie: actief en toegankelijk

De onderneming voert een actief informatiebeleid waarbij maximale openheid het uitgangspunt is. De onderneming verstrekt inzicht in de wijze waarop zij invulling geeft aan de missie, de gerealiseerde impact, de financiering van de onderneming, de betrokkenheid van relevante stakeholders en de resultaten van de collegiale toetsing. Alle informatie is eenvoudig vindbaar, toegankelijk geschreven en wordt desgevraagd nader toegelicht.

5.1. Actief

5.1.1. Bij de jaarstukken publiceert de onderneming in een samenhangende rapportage de informatie over de naleving van de principes uit deze Code. De rapportage bevat informatie over zaken die overeenkomstig de uitwerkingsbepalingen van deze Code op de website zijn gepubliceerd, te weten ten minste:

- i) de statuten van de onderneming, met daarin onder meer beschreven de missie en doelomschrijving in termen van beoogde impact;
- ii) de wijze waarop invulling is gegeven aan de missie, de gerealiseerde impact en de wijze waarop gerealiseerde impact is gemeten;
- iii) beschrijving van de wijze waarop de dialogoog met relevante stakeholders wordt gevoerd en de uitkomsten daarvan;
- iv) de statutaire beperking van de uitkeringen aan aandeelhouder(s) en bij verkoop van aandelen, of de gemotiveerde verklaring als de onderneming geen statutaire beperkingen van dien aard toepast;
- v. het beloningsbeleid dat de onderneming voert;
- vi) de belangrijkste verbeterpunten uit de collegiale toetsing

5.1.2. De aandeelhouders van de onderneming zijn kenbaar. De onderneming maakt inzichtelijk op welke wijze de onderneming is gefinancierd.

5.1.3. De wettelijke jaarstukken die de onderneming publiceert of deponeert (Kamer van Koophandel) zet de onderneming op de website.

5.1.4. Wanneer de onderneming niet in de positie is om actief relevante informatie in lijn met dit principe te verstrekken, geeft zij gemotiveerd aan wat de reden daarvoor is en publiceert deze motivatie op de website van de onderneming.

5.2. Toegankelijk

5.2.1. De onderneming heeft een website die toegankelijk is en waarop alle informatie waarop het principe van transparantie doelt, eenvoudig te vinden is. Informatie op de website is zo veel mogelijk up to date.

5.2.2. De onderneming zal vragen beantwoorden die over producten en diensten door klanten en andere stakeholders worden gesteld.

Register Sociale Ondernemingen

1. Er is een Register Sociale Ondernemingen (Register) met een onafhankelijk bestuur dat bestaat uit leden die herkenbaar en betrouwbaar zijn voor de organisaties in de gezichtspunten bij 2.1. van deze Code.
2. Het Register is openbaar.
3. Het Register besluit op de aanvraag van een onderneming over haar registratie. Het register baseert zich daarbij op de aanbeveling van twee collega-ondernemingen, die reeds zijn ingeschreven in het register.
4. Het Register voorziet in een stelsel van collegiale toetsing. Het stelsel bevat in ieder geval minimale eisen waaraan de toetsing moet voldoen. Die eisen hebben betrekking op:
 - Onafhankelijkheid, objectiviteit en deskundigheid van de collega-ondernemingen;
 - Rapportage van de toetsingen;
 - Rouleren van de collega-ondernemingen, in die zin dat bij elke toetsing een van de twee collega-ondernemingen nieuw is voor de betreffende onderneming.
5. Het Register bevordert de totstandkoming van instrumenten die de onderneming bij de zelfevaluatie en haar verantwoording kan gebruiken. Daarmee wordt de kwaliteit en vergelijkbaarheid van de toetsingen en rapportages bevorderd. Tevens worden zo de kosten voor de onderneming en de tijdsbesteding door de collega-ondernemingen bij de toetsing beperkt gehouden.